

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 459

van **YVES BUYSSE**

datum: 4 februari 2021

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Langdurig zieken en personen met een (arbeids)handicap - Activering

De minister neemt in haar beleidsnota Werk 2019-2024 de doelstelling op om tegen het einde van de legislatuur 120.000 extra personen aan het werk te krijgen, met een Vlaamse werkzaamheidsgraad van 80 procent als gevolg. De activering van langdurig zieken en personen met een (arbeids)handicap wordt daarbij cruciaal.

Vlaanderen zet verschillende activerende instrumenten in om langdurig zieken en personen met een arbeidshandicap aan te zetten tot re-integratie op de arbeidsmarkt. Onder andere de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP), het collectief maatwerk (CMW) en de gespecialiseerde opleidings-, begeleidings- en bemiddelingsdiensten (GOB) zijn daartoe potentieel effectieve beleidsmiddelen.

Bijkomend zorgt de bevoegdheidsverdeling tussen het Vlaamse en federale niveau voor extra drempels om te re-integreren op de arbeidsmarkt voor personen met een (arbeids)handicap. De (federale) integratietegemoetkoming is immers inkomensafhankelijk. Personen met een handicap die opnieuw actief wensen te worden op de arbeidsmarkt zijn, in sommige gevallen, financieel slechter af als ze herintreden. Kortom, de zorg die gegeven wordt op het Vlaamse niveau, de ondersteuning voor arbeidsparticipatie, is gelinkt aan de tegemoetkomingen die op federaal niveau bestaan.

1. Welke stappen worden ondernomen om de federale, inkomensafhankelijke, integratietegemoetkoming geen drempel te laten vormen voor arbeidsparticipatie van personen met een arbeidshandicap? Hoe verlopen de gesprekken met de federale bevoegde collega's?
2. Hoe beoordeelt de minister het succes van VOP, CMW en GOB als activerende instrumenten? Hoeveel werd ervan gebruikgemaakt, jaarlijks in 2018-2021? Graag een opdeling naargelang leeftijdscategorie en per geslacht en provincie.
3. Welke bijkomende initiatieven neemt de minister om (langdurig) zieken en personen met een arbeidshandicap te activeren voor de arbeidsmarkt? Graag een opsomming.
4. Beschikt VDAB over voldoende middelen en instrumenten om (langdurig) zieken en personen met een (arbeids)handicap aan te zetten tot re-integratie? Met welk budget gaan VOP, CMW en GOB gepaard? Ligt het gespendeerde budget in lijn met het verwachte budget?
5. Bieden de huidige Vlaamse beleidsmiddelen genoeg incentives aan werkgevers om langdurig zieken en personen met arbeidshandicap aan te werven en van aangepast werk te voorzien? Welke signalen ontvangt de minister van werkgevers?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 459 van 4 februari 2021

van **YVES BUYSSE**

1. In uw vragen worden verschillende definities en afbakeningen gehanteerd om het over personen met een handicap, een arbeidshandicap of een arbeidsbeperking te hebben.

Binnen het Vlaamse tewerkstellingsbeleid gebruiken we voor personen met een arbeidshandicap de afbakening zoals opgenomen in het Besluit van de Vlaamse regering van 18 juli 2008 betreffende de professionele integratie van personen met een arbeidshandicap. Artikel 3 somt de criteria op om een persoon met een indicatie van arbeidshandicap te definiëren. Personen met een tegemoetkoming van de 'FOD Sociale Zekerheid – DG Personen met een handicap' zijn hier één van de groepen onder.

Wanneer VDAB vaststelt dat deze personen recht hebben op één of meerdere ondersteuningsmaatregelen, spreken we van personen met een arbeidshandicap (artikel 4 van dit Besluit van de Vlaamse regering). Eén van die ondersteuningsmaatregelen is de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP), naast de ondersteuning van een tolk gebarentaal of een aanpassing van de arbeidspost.

Personen met een arbeidsbeperking omvatten onder andere de personen met een arbeidshandicap maar ook de groep van personen met multiple problemen die nood hebben aan een gelijkaardige ondersteuning. Zo richten de GOB's zich niet langer enkel tot personen met een arbeidshandicap. Ook collectief maatwerk is ruimer dan de doelgroepwerknemers met een arbeidshandicap en omvat ook de personen met een psychosociale problematiek (psp-profiel) die door VDAB werden geïndiceerd.

Personen met een integratietegemoetkoming kunnen zich inschrijven als werkzoekende bij VDAB en zo beroep doen op de dienstverlening van VDAB en gespecialiseerde partners. Momenteel brengen we de drempels en valkuilen voor klanten met een dergelijk profiel in kaart met de bedoeling om het bereiken en activeren van niet-beroepsactieve personen doelgericht te versterken. Hiervoor werkt VDAB ook samen met de FOD Sociale Zekerheid – DG Personen met een Handicap.

Een wetsontwerp van de toenmalige federale minister bevoegd voor personen met een handicap stelde een regelluwe periode voor een beperkte groep voor om lessen te kunnen trekken uit de ervaringen van deze personen met een handicap. Aan dit wetsontwerp was een ontwerp van samenwerkingsovereenkomst verbonden met FOD Sociale Zekerheid – DG Personen met een Handicap, VDAB, GTB en Departement Werk en Sociale Economie. Door het nieuwe federale regeerakkoord werd het voorliggende wetsontwerp uiteindelijk niet uitgevoerd. De nieuwe federale minister bevoegd voor personen met een handicap zal worden gevraagd om het dossier opnieuw te lanceren, zodat het proefproject mogelijk wordt.

2. Met VOP, CMW en GOB ondersteunen we de tewerkstelling van personen met een arbeidshandicap en arbeidsbeperking. globaal gezien blijft de werkzaamheidsgraad van deze groep relatief laag. Uit de twee studies van VIONA rond het verhogen van de werkzaamheidsgraad en de evaluatie van het doelgroepenbeleid blijkt dat de maatregelen vaak nog onvoldoende gekend zijn bij werkgevers, werkzoekenden en werknemers.

Goedgekeurde dossiers Vlaamse Ondersteuningspremie 2018-2021

GOEDGEKEURD						
Geslacht	Leeftijdsgroep	Onderneming Provincie	Aantal Werknemers			
			2018	2019	2020	2021
Man	<25	Brussels H. Gewest	143	126	79	12
		Niet Gevonden	3	6	2	
		Provincie Antwerpen	372	348	295	15
		Provincie Henegouwen	1	3		
		Provincie Limburg	144	156	121	11
		Provincie Luik		1	1	
		Provincie Namen			1	
		Provincie Oost-Vlaanderen	99	83	72	7
		Provincie Vlaams-Brabant	129	129	51	15
		Provincie Waals-Brabant	3		1	
		Provincie West-Vlaanderen	230	194	169	27
	25-54	Brussels H. Gewest	231	206	139	24
		Niet Gevonden	10	12	4	2
		Provincie Antwerpen	697	653	551	80
		Provincie Henegouwen	3	3	1	
		Provincie Limburg	370	337	289	19
		Provincie Luik	1			
		Provincie Namen	1	1	1	
		Provincie Oost-Vlaanderen	307	290	244	20
		Provincie Vlaams-Brabant	313	275	152	28
		Provincie Waals-Brabant	2	5	2	1
		Provincie West-Vlaanderen	447	436	436	51
	55+	Brussels H. Gewest	24	11	22	3
		Niet Gevonden	2	1	2	
		Provincie Antwerpen	71	72	65	14
		Provincie Limburg	50	58	49	2
		Provincie Luik	1		1	
		Provincie Oost-Vlaanderen	37	44	34	4
		Provincie Vlaams-Brabant	22	30	30	4
		Provincie Waals-Brabant	1			
		Provincie West-Vlaanderen	39	56	45	1
Vrouw	<25	Brussels H. Gewest	62	58	39	5
		Niet Gevonden		4	2	
		Provincie Antwerpen	145	127	124	9
		Provincie Henegouwen	1		1	
		Provincie Limburg	48	45	51	6
		Provincie Oost-Vlaanderen	40	52	34	3
		Provincie Vlaams-Brabant	62	59	24	4
		Provincie West-Vlaanderen	121	85	75	14
	25-54	Brussels H. Gewest	140	139	121	10
		Niet Gevonden	4	5	5	

		Provincie Antwerpen	452	434	369	43
		Provincie Henegouwen	5	2	1	
		Provincie Limburg	257	245	206	30
		Provincie Luik	4	3	1	
		Provincie Oost-Vlaanderen	218	280	276	27
		Provincie Vlaams-Brabant	245	225	155	16
		Provincie Waals-Brabant	3	1		
		Provincie West-Vlaanderen	293	296	300	36
	55+	Brussels H. Gewest	16	12	24	4
		Niet Gevonden	1	2		
		Provincie Antwerpen	45	61	53	4
		Provincie Henegouwen		1		
		Provincie Limburg	30	43	35	7
		Provincie Oost-Vlaanderen	26	42	36	6
		Provincie Vlaams-Brabant	28	33	25	3
		Provincie Waals-Brabant		1		
		Provincie West-Vlaanderen	23	34	19	3

Onderstaande tabellen geven het aantal unieke personen tewerkgesteld binnen Collectief Maatwerk op kwartaalbasis opgedeeld naar leeftijdsklasse, geslacht en provincie van tewerkstelling. Collectief maatwerk is vanaf 2019 gestart.

Voor 2020 zijn momenteel enkel de cijfers t.e.m. het derde kwartaal gekend.

Leeftijdsklasse (10 jaar)	20191	20192	20193	20194	Gemid- delde 2019	20201	20202	20203	Gemid- delde 2020Q1- 2020Q3
<25	1 606	1 649	1 709	1 685	1 662	1 626	1 516	1 500	1 547
25-34	4 308	4 350	4 437	4 553	4 412	4 453	4 314	4 543	4 437
35-44	4 756	4 798	4 874	5 061	4 872	4 918	4 744	4 946	4 869
45-54	6 104	6 082	6 099	6 264	6 137	6 021	5 758	5 938	5 906
55+	4 008	4 116	4 188	4 430	4 186	4 394	4 332	4 554	4 427
Totaal Aantal Personen	20 782	20 995	21 307	21 993	21 269	21 412	20 664	21 481	21 186

Geslacht	20191	20192	20193	20194	Gemid- delde 2019	20201	20202	20203	Gemid- delde 2020Q1- 2020Q3
Man	13 227	13 391	13 608	14 016	13 561	13 678	13 264	13 747	13 563
Vrouw	7 555	7 604	7 699	7 977	7 709	7 734	7 400	7 734	7 623
Totaal aantal personen	20 782	20 995	21 307	21 993	21 269	21 412	20 664	21 481	21 186

Onderneming Provincie	20191	20192	20193	20194	Gemiddelde 2019	20201	20202	20203	Gemiddelde 2020Q1-2020Q3
Provincie Antwerpen	5 278	5 320	5 427	5 598	5 406	5 418	5 217	5 489	5 375
Provincie West-Vlaanderen	5 133	5 206	5 249	5 409	5 249	5 308	5 143	5 292	5 248
Provincie Oost-Vlaanderen	4 161	4 217	4 262	4 424	4 266	4 325	4 164	4 309	4 266
Provincie Vlaams-Brabant	3 595	3 610	3 657	3 742	3 651	3 609	3 471	3 611	3 564
Provincie Limburg	2 424	2 459	2 524	2 616	2 506	2 564	2 490	2 597	2 550
Brussels H. Gewest	198	198	203	212	203	201	181	193	192
Totaal aantal personen	20 782	20 995	21 307	21 993	21 269	21 412	20 664	21 481	21 186

De GOB werking slaagt erin om jaarlijks een dienstverlening aan te bieden aan meer dan 3500 gebruikers. Deze dienstverlening richt zich zowel op het vinden van werk via competentieversterkende acties (technische en generieke competenties) binnen het kader van werkplekleren als op het behoud en optimaliseren van werk via gespecialiseerde jobcoaching. 2018 was een opstartjaar met nieuwe GOB's, 2019 geeft een realistischer beeld over wat de dienstverlening in een normaal werkjaar zou kunnen betekenen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de inzet van de GOB-werking.

	2018	2019	2020
Antwerpen	939	1.328	1.196
Limburg	804	760	748
Oost-Vlaanderen	656	748	710
Vlaams-Brabant (incl. Brussel)	476	552	537
West-Vlaanderen	591	775	577
Vlaanderen (werkgebied brailleliga)	50	21	22
totaal	3.516	4.184	3.790
man	58%	54%	51%
vrouw	42%	46%	49%
< 25 j.	21%	16%	15%
>= 25 j. <55 j.	72%	73%	73%
>= 55 j.	7%	11%	12%

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de resultaten inzake tewerkstelling. We stellen vast dat zowel op korte termijn als op lange termijn burgers snel de weg naar werk vinden en deze tewerkstelling ook duurzaam is.

De onderstaande tabel geeft de uitstroom naar werk weer op verschillende maanden na deelname (cijfers op 31/12/2020).

	6m	9m	12m	18m	24m	30m	36m
aantal gemeten	8.825	8.042	7.255	5.373	3.341	1.749	nvt
aantal TW	2.347	2.576	2.649	2.373	1.625	911	nvt
%	27%	32%	37%	44%	49%	52%	nvt

Ik maak de Vlaams Volksvertegenwoordiger erop attent dat uitstroom naar werk slechts één mogelijke uitkomst is van een GOB-traject. Ook het zoeken naar de meest aangewezen plaats binnen het volledige continuüm van de participatieladder (met mogelijke uitkomsten zoals vrijwilligerswerk, tewerkstelling in de sociale economie, arbeidszorg, ...) kan voor bepaalde personen evengoed een succes genoemd worden.

3. Het versterken van de activering van werkzoekenden en niet-beroepsactieve personen met een afstand tot de arbeidsmarkt vormt een belangrijk engagement in mijn beleidsnota. De coronacrisis dreigt groepen die het voorheen al moeilijk hadden op de arbeidsmarkt nog kwetsbaarder te maken, en maakt ook nieuwe kwetsbare groepen zichtbaar. Via het VESOC-akkoord 'Alle Hens aan Dek' zetten we in op de relance en versterken we de activering en tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking, personen met een kwetsbaar profiel en personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Personen met gezondheidsproblemen of een arbeidsbeperking zijn in het VESOC-engagement als één van de vier prioritaire groepen van niet-beroepsactieve personen aangeduid. Via de ESF-projecten Outreach en Activering zetten we in op het bereiken en activeren van deze doelgroepen. VDAB brengt voor de vier prioritaire klantengroepen de drempels in kaart van hun klantenreis om via samenwerking en een bijsturing van de dienstverlening hier aan tegemoet te kunnen komen.

Binnen Collectief maatwerk wordt een groeipad (extra plaatsen) toegekend voor het inzetten op circulaire duurzame bedrijfsactiviteiten.

Ondertussen wordt ook werk gemaakt van de uitwerking van het ontwerpdecreet individueel maatwerk, zodat personen met een arbeidsbeperking ook binnen de reguliere economie (NEC) een loonpremie en/of begeleiding op de werkvloer kunnen krijgen. Individueel maatwerk zal een uitbreiding en versterking van de VOP vormen, die de looncomponent wordt binnen de nieuwe regelgeving individueel maatwerk.

Op basis van mijn visietekst rond re-integratie van personen na (langdurige) ziekte die de Vlaamse Regering op 12 februari 2021 goedkeurde zal een actieplan uitgewerkt worden. Hier werken we onder meer aan een mindswitch bij werkgevers, intermediären en burgers, zodat we niet blijven stilstaan bij de drempels en beperkingen maar vooral ook de competenties en mogelijkheden zien.

4. VDAB staat in voor de financiering van GOB, het Departement Werk en Sociale Economie voor de financiering van CMW en VOP.

Het begrote GOB budget werd ook jaarlijks toegekend aan de GOB's. Dit budget wordt ingezet om burgers met gezondheidsproblemen en of arbeidsbeperking aan de slag te helpen en te houden. Onderstaande tabel geeft een overzicht. De verdeling over de provincies heen gebeurt op basis van Arvastat. Zo worden de middelen ingezet worden op basis van de aanwezigheid van niet werkende werkzoekende personen (NWWZ) met een indicatie arbeidshandicap (wat een goede indicator is voor bij uitbreiding de bredere doelgroep van personen met gezondheidsproblemen en arbeidsbeperking, werknemer of werkzoekend).

Binnen Collectief Maatwerk werd voor prestaties in 2019 in totaal circa 393 miljoen euro voorzien. Voor 2020 werden momenteel reeds 3 kwartalen afgerekend voor een bedrag van € 259 810 272,05. Aangezien CMW werkt met een gesloten budget en toegekende plaatsen, liggen de uitgaven in lijn met het verwachte budget.

De coronacrisis heeft in 2020 een belangrijk effect gehad op het budget van de VOP (in totaliteit circa 90 miljoen euro):

- In 2020 zijn 5 840 aanvraagdossiers voor de VOP ingediend, dit zijn 16% dossiers minder dan in 2019. Vooral tijdens de eerste golf van de COVID-19 crisis is het aantal ingediende aanvragen drastisch gedaald in april en mei 2020. Daarna zijn de aanvragen weer wat toegenomen en gestabiliseerd. Vermoedelijk heeft de Covid19-pandemie nieuwe aanwervingen belemmerd, zeker gezien de eigenheid van de doelgroep (personen met een arbeidshandicap), waar thuiswerk bijv. niet altijd mogelijk zal zijn of bijkomende veiligheidsinspanningen moeten worden geleverd op de werkvloer.
 - Een ander effect speelt voor de verlengingen/verhogingen van de toegekende VOP. Tijdens de lockdown periodes kan VDAB kan niet altijd fysiek ter plaatse gaan om op basis van een beoordeling ter plaatse het exacte steunpercentage te bepalen.
5. Bij werkgevers horen we een engagement om tewerkstellingskansen te geven aan de doelgroep maar is men zich vaak niet bewust van de mogelijkheden. We zetten binnen het actieplan re-integratie dan ook zeker in op een betere en bredere bekendmaking van de bestaande instrumenten. Via ESF bieden we werkgevers ondersteuning om te werken aan een meer inclusieve werkvloer en werkbaar werk. Ook via de sectorconvenants werken we aan sensibilisering en ondersteuning.